

Звіт про стратегічну екологічну оцінку

Програми сталого енергетичного розвитку Івано-Франківської
міської територіальної громади до 2030 року

м. Івано-Франківськ, 2021

Зміст

Список скорочень	2
Вступ	3
1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування.....	4
2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено	7
3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	25
4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	288
5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	311
6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	355
7. Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	378
8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки).....	391
9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.....	413
10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	49
11. Резюме інформації нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію.	460

Список скорочень

ГДК – Гранично допустима концентрація

ДДП – Документ державного планування

МСБ – Малий та середній бізнес

ОВНС – Оцінка впливу на навколишнє середовище

ПАТ – Публічне акціонерне товариство

РГ – Робоча група

СЕО – Стратегічна екологічна оцінка

ТПВ – Тверді побутові відходи

Вступ

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної його складових. Поява цієї концепції пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку країн, регіонів і населених пунктів.

Стратегічна екологічна оцінка (далі - СЕО) - процедура визначення, опису та оцінювання можливих негативних наслідків виконання та реалізації документів державного планування (далі - ДДП) для довкілля. СЕО як інструмент планування сприяє якості розробленню планів, програм, стратегій тощо.

СЕО – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня захисту навколишнього середовища, безпеки життєдіяльності населення та охорони його здоров'я, сприяння інтеграції екологічних міркувань і підготовки документів державного планування з метою досягнення сталого розвитку.

1. Зміст та основні цілі документа державного планування, його зв'язок з іншими документами державного планування

Практичним інструментом реалізації міською територіальною громадою політики енергоефективності, виконання завдань зі збереження енергетичних ресурсів та створення безпечних екологічних умов для життєдіяльності населення є Програма сталого енергетичного розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади до 2030 року.

Програма розроблена з урахуванням вимог Конституції України, Законів України "Про ратифікацію Рамкової Конвенції ООН про зміну клімату" від 29.10.1996 року №435/96-ВР, "Про ратифікацію Паризької угоди" від 14.07.2016 року № 1469-VIII, "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року" від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII, "Про енергетичну ефективність будівель" від 22.06.2017р. № 2118-19, інших нормативно-правових актів, "Концепції поводження з твердими побутовими відходами в області".

Ініціатором розробки програми є Івано-Франківська міська рада. Програма розроблена Департаментом економічного розвитку, екології та енергозбереження за участі та з урахуванням інтересів виконавчих органів Івано-Франківської міської ради.

"Програма сталого енергетичного розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади до 2030 року" (далі – Програма) розроблена з метою підвищення енергоефективності в бюджетних закладах та установах, житлових будівлях, секторі транспорту, муніципальному громадському освітленні, третинному секторі (малий та середній бізнес та сфера обслуговування) та на комунальних підприємствах міста як складової сталого (збалансованого) розвитку з урахуванням характерних для міста соціально-економічних умов та екологічних проблем.

Головною метою Програми є вирішення проблеми глобального потепління і подолання тенденції зміни клімату шляхом скорочення власних викидів CO₂ щонайменше на 30% до 2030 року для розвитку екологічно-орієнтованої економіки та підвищення якості життя населення Івано-Франківської міської територіальної громади; скорочення видатків бюджету громади на оплату паливно-енергетичних ресурсів.

Основні завдання Програми:

- підвищення енергоефективності будівель бюджетної сфери та обладнання комунальних підприємств;
- підвищення енергоефективності зовнішнього освітлення та системи управління ним;
- впровадження енергоефективних та енергоощадних заходів в будівлях і виробничих об'єктах третинного сектора;
- впровадження енергоефективних та енергоощадних заходів у житлових будівлях;
- підвищення ефективності роботи пасажирського і комунального транспорту;
- розширення використання гібридних та електромобілів, велотранспорту;

- підвищення частки використання відновлюваних джерел енергії;
- проведення просвітницьких кампаній з інформування мешканців щодо енергоощадних заходів та маловартісних заходів, їх впровадження.

Програма базується на основі аналізу та оцінці поточного стану в сферах виробництва та споживання ПЕР у місті. Проаналізована динаміка споживання енергетичних ресурсів у розрізі всіх секторів (муніципальні будівлі, обладнання/об'єкти, житлові будинки, муніципальне зовнішнє освітлення, транспорт, третинний сектор).

В таблиці 2.1 наведено основні напрями, першочергові заходи та очікувані результати від реалізації Програми.

Таблиця 2.1

Напрями та першочергові заходи Програми сталого енергетичного розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади до 2030 року

Назва сектору	Першочергові заходи
Муніципальні будівлі	Запровадження системи енергоменеджменту в бюджетних будівлях
	Підвищення енергоефективності в будівлях бюджетної сфери (дошкільні навчальні заклади)
	Підвищення енергоефективності систем опалення будівель бюджетної сфери
	Використання відновлювальних джерел енергії в бюджетних будівлях
	Підвищення енергоефективності в будівлях бюджетної сфери (загальноосвітні заклади)
	Підвищення енергоефективності в будівлях бюджетної сфери (заклади охорони здоров'я)
	Підвищення енергоефективності в будівлях бюджетної сфери (заклади культури, інші бюджетні установи)
Муніципальне обладнання/об'єкти	Підвищення енергоефективності водопровідних насосних станцій КП "Івано-Франківськводокотехпром"
	Підвищення енергоефективності каналізаційних насосних станцій КП "Івано-Франківськводокотехпром"
	Зменшення непродуктивних втрат у водопровідних мережах
	Модернізація виробничих та адміністративних приміщень КП "Івано-Франківськводокотехпром"
	Реконструкція системи теплопостачання (ДМП "Івано-Франківськтеплокомуненерго")
Муніципальне громадське освітлення	Реконструкція зовнішнього освітлення
	Запровадження системи інтелектуального управління зовнішнім освітленням "Розумне світло"
Третинний сектор (малий та середній бізнес, сфера обслуговування).	Запровадження енергоефективного освітлення
	Використання енергоефективного технологічного обладнання
	Впровадження енергоощадних заходів в будівлях третинного сектору
	Просвітницькі кампанії з інформування мешканців щодо

	енергоощадних заходів та маловартісних заходів, їх впровадження
Житлові будівлі	Стимулювання мешканців до використання у домогосподарствах енергоощадних пристроїв освітлення та побутової техніки
	Впровадження енергоощадних заходів в житлових будівлях (індивідуальна та багатоквартирна забудова)
	Комплексна термомодернізація пілотних житлових будівель (ОСББ)
	Використання "зеленої енергетики"
Транспорт	Технічне переоснащення парку комунального транспорту
	Підвищення ефективності роботи електротранспорту
	Підвищення ефективності роботи пасажирського автотранспорту
	Використання велотранспорту
	Використання гібридних та електромобілів
	Технічне переоснащення парку приватного транспорту

2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Івано-Франківська – молода європейська громада Західної України, із високим рівнем інноваційного розвитку, вагомою культурною спадщиною і економічним потенціалом, широкими можливостями для розвитку внутрішніх міжрегіональних і зовнішніх міждержавних зв'язків. Розташування громади створює всі передумови для подальшого розвитку, інтеграції міста до світової економіки, формує високий інвестиційний потенціал.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 р. №714-р Івано-Франківськ визначено адміністративним центром та затверджено територію Івано-Франківської міської територіальної громади, до якої увійшли такі територіальні громади: Березівська, Братковецька, Добровлянська, Драгомирчанська, Колодіївська, Підлузька, Підпечерівська, Радчанська, Узинська, Черніївська, Чукалівська (Тисменицький район), Каміннецька, Тисменичанська (Надвірнянський район), Вовчинецька, Криховецька, Микитинецька, Угорницька, Хриплинська (Івано-Франківська міська рада).

Розташоване місто на Покутській рівнинній території південного заходу України на відстані 150-300 км від кордонів Польщі, Румунії, Угорщини, Словаччини. Вигідним є географічне розташування міста Івано-Франківська відносно сусідніх обласних центрів та деяких міст України та Європи, а також кордону з сусідніми державами.

Територія міста — 83,73 км². Чисельність населення — 261,1 тисяч осіб.

Місто зв'язане мережею автомобільних та залізничних шляхів з країнами Європи та СНД. Міжнародний аеропорт "Івано-Франківськ" забезпечує обслуговування повітряних суден всіх типів та має пропускну здатність 400 пас./год. Відкриті міжнародні авіарейси в Італію, Іспанію, Польщу.

Відстані від Івано-Франківська до кордонів:

Румунія – 180 км;

Польща – 200 км;

Словаччина – 300 км;

Угорщина – 320 км.

Таблиця 3.1

Площа населених пунктів Івано-Франківської міської територіальної громади

Назва населеного пункту	Площа, км ²
м. Івано-Франківськ	37
с. Вовчинець	7,885
с. Крихівці	6,701

с. Микитинці	1,268
с Угорники	6,73
с. Хриплин	9,584
с. Підлужжя	13,63
с. Чернів	23,35
с. Березівка	11,25
с. Колодіївка	8,93
с. Підпечери	18,21
с. Добровляни	5,2
с. Братківці	16,64
с. Драгомирчани	8,52
с. Камінне	15,898
с. Радча	16,49
с. Тисменичани	26,916
с. Узин	12,396

Основу промислового комплексу складають підприємства переробної промисловості, зокрема з виробництва харчових продуктів та машинобудування, а також із постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря. Промислові підприємства, в основному, розташовані по периметру міста, а соціально-культурні заклади, адміністративні та банківські установи – в його центральній частині.

В Івано-Франківській МТГ активно розвивається будівельна галузь. Одним із основних її напрямків є будівництво житла, завдяки чому нарощується житловий фонд, покращується зовнішній вигляд міста та приєднаних сіл.

Івано-Франківська МТГ має розвинуту транспортну мережу. Повітряним, залізничним та автомобільним транспортом вона з'єднана з усіма обласними центрами України, деякими містами Молдови, Білорусі, Польщі, Словаччини, Чехії, Росії. Має радіальну систему дорожнього сполучення. У місті Івано-Франківську працює міжнародний аеропорт, сходяться залізничні та автомобільні магістралі.

На території Івано-Франківської МТГ наявний високий інтегральний показник антропогенних навантажень на довкілля. Виробничо-господарська діяльність на території зумовлює негативний вплив на стан довкілля і умови життєдіяльності населення. Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря є автомобільний транспорт. Найзабрудненіше повітря зафіксоване в центральній частині міста Івано-Франківська, яка характеризується інтенсивним рухом автотранспорту.

Клімат має перехідний характер – від теплого вологого західноєвропейського до континентального східноєвропейського з характерною вертикальною біокліматичною поясністю. На Прикарпатті зима м'яка, літо тепле, весна дощова, середня температура січня становила -5°C , квітня — $+12^{\circ}\text{C}$, липня — $+19^{\circ}\text{C}$, жовтня — $+2^{\circ}$. Середня кількість опадів становить 657,7–1252,5 мм на рік. У Карпатах зима довша і більш сувора, літо прохолодне. Клімат у регіоні помірно континентальний.

Атмосферне повітря

За даними Державної служби статистики України, у 2019 році Івано-Франківська область за обсягами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення займала третє місце (після Донецької та Дніпропетровської областей), складаючи 8,3% від загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в Україні. Найбільшим забруднювачем атмосферного повітря залишається ВП "Бурштинська ТЕС" АТ "ДТЕК Західенерго", на яку припадає 82,8% викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від загального обсягу викидів в області.

За даними Головного управління статистики, в Івано-Франківській області у 2015 році основними джерелами забруднення атмосферного повітря міста Івано-Франківська були транспортні засоби, викиди яких пересічно становили 96% від загального валового викиду забруднюючих речовин, та промислові підприємства міста (близько 4% усіх викидів). З 2016 року облік викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел забруднення окремо по місту Івано-Франківську не здійснюється.

Проблема забруднення атмосферного повітря викидами транспортних засобів стосується, у першу чергу, центральної частини міста, яка включає в себе територію історичного центру, що зберігає радіально-променеву планувальну структуру і є щільно забудованою територією, яка важко піддається реконструкції з огляду на капітальність житлової та громадської забудови. В центральній частині міста виникають значні труднощі, пов'язані з організацією руху транспорту. Пропускна спроможність вуличної мережі не відповідає інтенсивності транспортних потоків та, крім того, не витримує навантаження з боку транзитних потоків, що частково йдуть центром міста. Перелічені особливості центральної частини міста призводять до значного перевищення допустимих рівнів вмісту забруднюючих речовин в атмосферному повітрі.

Погодні умови впливають на забруднення атмосферного повітря, особливо пилом і оксидом вуглецю. За відсутності опадів та при високих температурах концентрація цих речовин в атмосферному повітрі значно зростає.

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря в місті у 2005-2015 роках (рис. 3.3.1) свідчить про зниження обсягів викидів.

Порівняно з 2005 роком загальний обсяг викидів скоротився на 34%, а порівняно з 2014 роком – на 6,6%. Обсяг викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел забруднення від 2011 року по 2019 рік був незмінний і становив 0,4 тис. тон.

Динаміка викидів пилу, сполук азоту, метану, неметанових летких органічних сполук, діоксиду та оксиду вуглецю від стаціонарних джерел у 2015-2019 роках представлена на рис. 3.1

Рис. 3.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин (без діоксиду вуглецю) в атмосферне повітря в місті Івано-Франківську у 2005-2019 роках¹

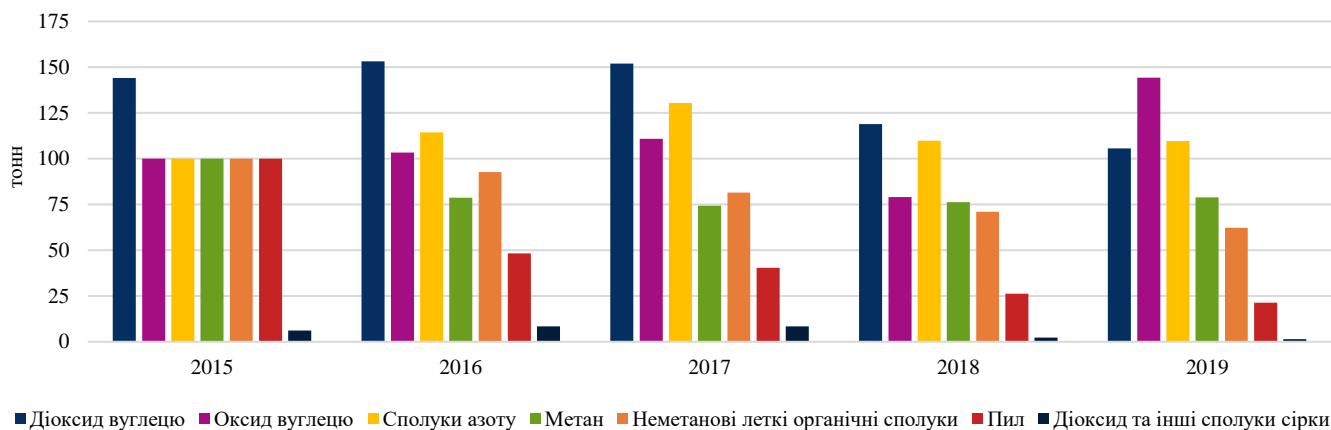

Рис. 3.2. Динаміка викидів найпоширеніших забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення в місті Івано-Франківську за останні 5 років²

Найпоширеніші забруднюючі речовини у 2019 році – це оксид та діоксид вуглецю (144,2 та 105,6 тон відповідно) та сполуки азоту (105,3 тон). Як видно з рисунка, обсяг викидів пилу у 2019 році знизився вдвічі, порівняно з 2016-2017 роками, а обсяг викидів оксиду вуглецю у 2019 підвищився майже у два рази, порівняно з 2017 роком.

Спостереження за рівнем забруднення атмосферного повітря м. Івано-Франківська проводять спеціалісти Івано-Франківського районного центру Державної установи "Івано-Франківський обласний центр контролю та профілактики хвороб МОЗ України" та Івано-Франківського обласного центру з гідрометеорології. Дані про вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Івано-Франківська наведено у таблиці 3.2. Як видно з таблиці, лише середньорічний вміст пилу та діоксиду

¹ Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

² Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020; Регіональна доповідь про стан навколишнього природного середовища в Івано-Франківській області 2015, 2016, 2017, 2018

азоту перевищує значення середньодобових ГДК. За даними Івано-Франківського обласного центру з гідрометеорології, у 2018 році середньомісячні концентрації діоксиду азоту в атмосферному повітрі міста найчастіше перевищували ГДК у липні, серпні та вересні, середньомісячні концентрації цієї забруднюючої речовини перевищували ГДК в 1,4-1,5 рази. Перевищення ГДК пилу у місті найчастіше спостерігається у квітні-травні та липні-жовтні (1,07-1,2 ГДК). Перевищень ГДК інших забруднюючих речовин у місті не було зафіксовано.

Таблиця 3.2

Вміст забруднюючих речовин в атмосферному повітрі міста Івано-Франківська³

Назва забруднюючої речовини	Місто	Середньорічний вміст, мг/м ³	Середньодобові ГДК, мг/м ³	Максимальні разові ГДК, мг/м ³	Максимальний вміст, мг/м ³
Пил	м. Івано-Франківськ	0,16	0,15	0,5	0,30
Діоксид сірки		0,011	0,05	0,5	0,061
Оксид вуглецю		1,79	3	5	4
Діоксид азоту		0,054	0,04	0,2	0,19
Оксид азоту		0,036	0,06	0,6	0,12

Ймовірний стан атмосферного повітря, якщо проєкт ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, а заходи, спрямовані на зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, не будуть реалізовані, стан атмосферного повітря на території Івано-Франківської ОТГ більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників.

Водокористування

Водопостачання. Водопостачання міста істотно впливає на стан водних ресурсів. Забір значних об'ємів води з річок Бистриця Надвірнянська і Бистриця Солотвинська призводить до зменшення їх водності і недотримання об'ємів санітарних попусків води нижче водозаборів під час літньої та зимової меженої (періоди найменших рівнів і витрат води у річці).

Для подачі води в м. Івано-Франківськ використовуються 2 водозабори: Надвірнянський – у с. Березівка на р. Бистриця Надвірнянська (потужність приблизно 50 тис. м³/добу) та Солотвинський – у с. Скобичівка на р. Бистриця Солотвинська (потужність 40 тис. м³/добу). Сумарна продуктивність обох водозаборів становить 90,0 тис. м³/добу (32,85 млн м³/рік). З водозаборів вода подається на Черніївський комплекс водоочисних споруд для очищення і знезараження.

Динаміка забору та використання прісної води у м. Івано-Франківську показана на рис. 3.3. Аналіз динаміки забору води в місті у 2005-2019 роках свідчить про зменшення обсягів забору води.

³ Екологічний паспорт Івано-Франківської області за 2019 рік

За даними Головного управління статистики в Івано-Франківській області, порівняно з 2005 роком, забір прісної води з природних водних об'єктів скоротився на 38,5%, а використання – на 35,4%.

За екологічною класифікацією води в річках Бистриця Солотвинська та Бистриця Надвірнянська є II класу якості, 2 категорії і за їх станом є "добрі", за ступенем чистоти – "чисті".

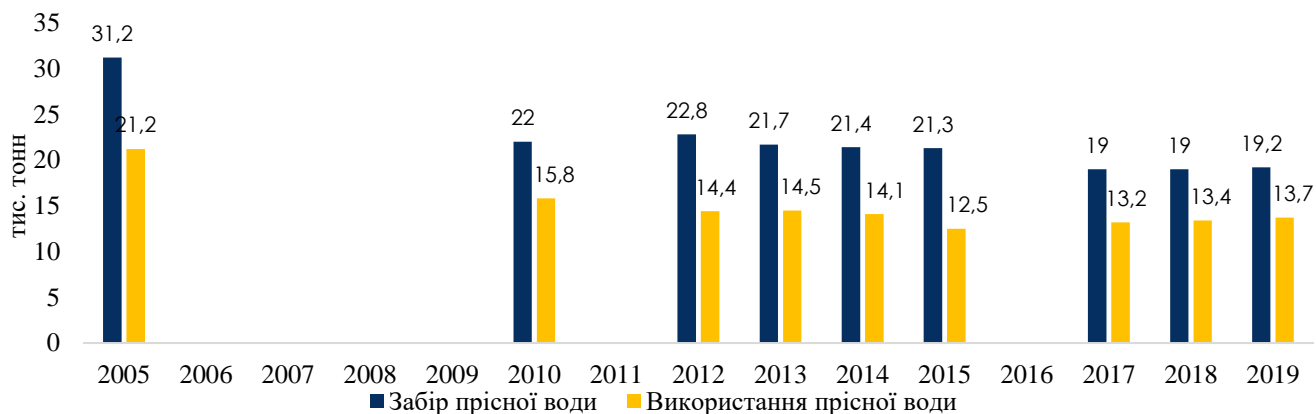

Рис. 3.3. Динаміка забору і використання прісної води в м. Івано-Франківськ⁴

У динаміці використання прісної води на виробничі потреби (промислове водоспоживання) та побутово-питні потреби спостерігається стійка тенденція до зменшення об'ємів використання води (рис. 3.4).

Об'єми промислового водоспоживання зменшилися з 7,9 млн м³ (у 2005 році) до 5,4 млн м³ у 2019 році. Об'єми побутового водоспоживання зменшилися з 13,2 млн м³ (у 2005 році) до 8,3 млн м³ у 2019 році.

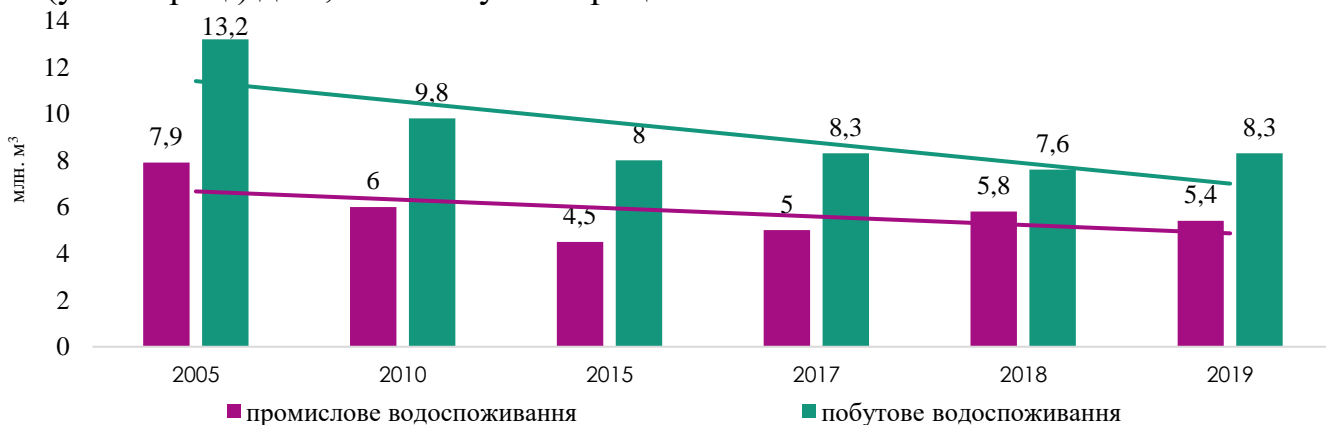

Рис. 3.4 . Динаміка використання прісної води на виробничі та побутово-питні потреби в м. Івано-Франківськ⁴

Фізична зношеність і аварійність водопровідних мереж, дефіцит коштів для підтримання їх у належному стані та будівництва нових є причиною значних втрат води при її транспортуванні. У 2005 році втрати води становили 9,8 тис. м³ (0,031% від загальної кількості забраної води), у 2019 р. – 5,5 тис. м³ (0,029 %).

⁴ Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Актуальною є проблема поліпшення технічного і санітарного стану міських озер (як розташованих на території міського парку культури та відпочинку, так і "Німецького"). Для її вирішення необхідно провести очистку озер, відновлення їх водопостачання, що вимагає значних коштів.

Водовідведення. Забруднені стічні води, які утворюються на території м. Івано-Франківська, очищуються на Івано-Франківській станції аерації (очисні споруди), розташованій у с. Ямниця на лівому березі р. Бистриця. Для подачі стічних вод на очисні споруди збудована мережа каналізаційних колекторів та каналізаційних насосних станцій. Більшість каналізаційних колекторів збудовані у 1920-1939 роках, перебувають в аварійному стані і потребують заміни. Крім того, на території Івано-Франківської МТГ є неканалізовані вулиці і населені пункти. У зв'язку з цим важливим завданням є реконструкція існуючих та будівництво нових каналізаційних мереж. Очисні споруди розташовані на північний схід від міста у с. Ямниця. Потужність очисних споруд – 145 тис. м³/добу (53,1 млн м³/рік). Дозволене скидання у ріку Бистриця – 114,5 тис. м³/добу (41,8 млн м³/рік).

Динаміка показників водовідведення показана на рис. 3.3.5. Порівняно з 2005 роком об'єми водовідведення у 2019 році зменшилися в 1,4 рази (з 37,9 до 27,8 млн м³/рік). Це пов'язано із зменшенням водоспоживання на виробничі (промислові) потреби. Частка забруднених зворотних вод у 2005 році становила більше половини (55,7%) від загального об'єму відведених вод, а у 2010 році частка забруднених зворотних вод зменшилася до 27,3%. Починаючи з 2011 року, відведення забруднених вод у поверхневі водні об'єкти припинено.

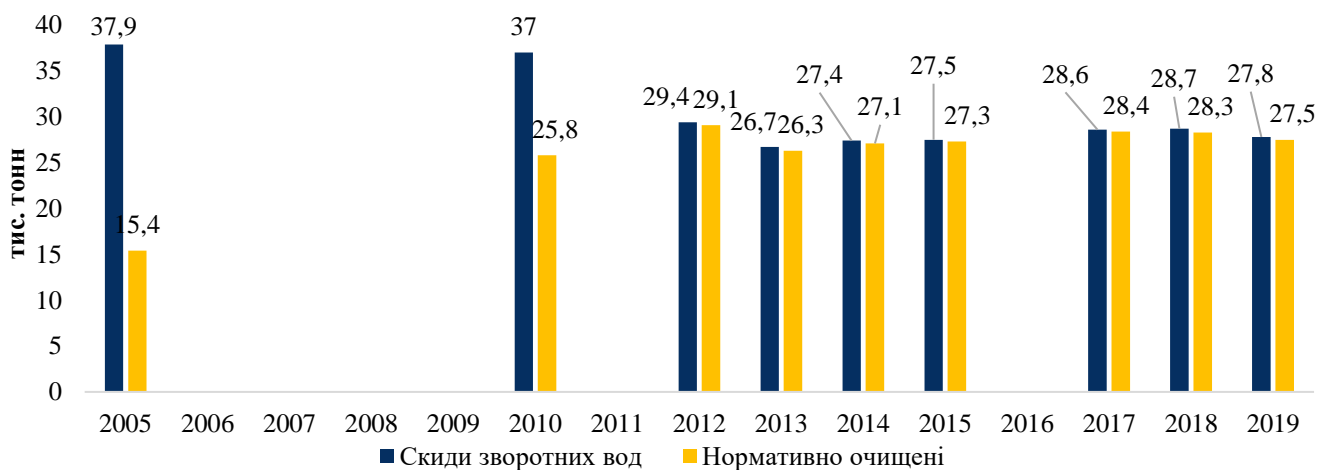

Рис. 3.5. Динаміка скиду зворотних вод у водні об'єкти м. Івано-Франківську⁵

⁵ Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Ймовірний стан водних ресурсів, якщо зміни якщо проєкт ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо проєкт Програми не буде затверджений, а заходи, спрямовані на зниження негативного впливу на стан водних ресурсів, не будуть реалізовані, подальший розвиток житлової та громадської забудови, як і виробничо-промислового сектору, спричинятиме техногенне навантаження на водні об'єкти, що розташовані на території Івано-Франківської МТГ.

Відходи

Поводження з відходами є надзвичайно актуальною і складною екологічною проблемою міста Івано-Франківська. Відходи сфер виробництва та споживання в залежності від фізичних, хімічних і біологічних характеристик всієї маси відходів або окремих їх інгредієнтів поділяються на чотири класи небезпеки: I-й клас – надзвичайно небезпечні речовини (відходи); II-й клас – високонебезпечні речовини (відходи); III-й клас – помірно небезпечні речовини (відходи); IV-й клас – безпечні речовини (відходи).

Динаміка утворення та утилізації відходів I-IV класів небезпеки в місті Івано-Франківську представлена на рис. 3.6. Можна відзначити досить суттєве скорочення обсягів утворення відходів у 2019 році та загальну тенденцію зменшення обсягів утилізованих відходів.

Впродовж 2019 року на території м. Івано-Франківська утворилося 103,9 тис. тон відходів (на 4,9% менше, ніж у попередньому році і на 40% менше, ніж у 2014 році) у т.ч. у домогосподарствах – 61,3 тис. тон (59% від сумарного обсягу утворених відходів), від економічної діяльності підприємств та організацій – 42,6 тис. т (41%).

Із загального обсягу утворених відходів 69,4 тис. тон склали відходи IV класу небезпеки та 34,5 тон склали відходи I-III класу небезпеки.

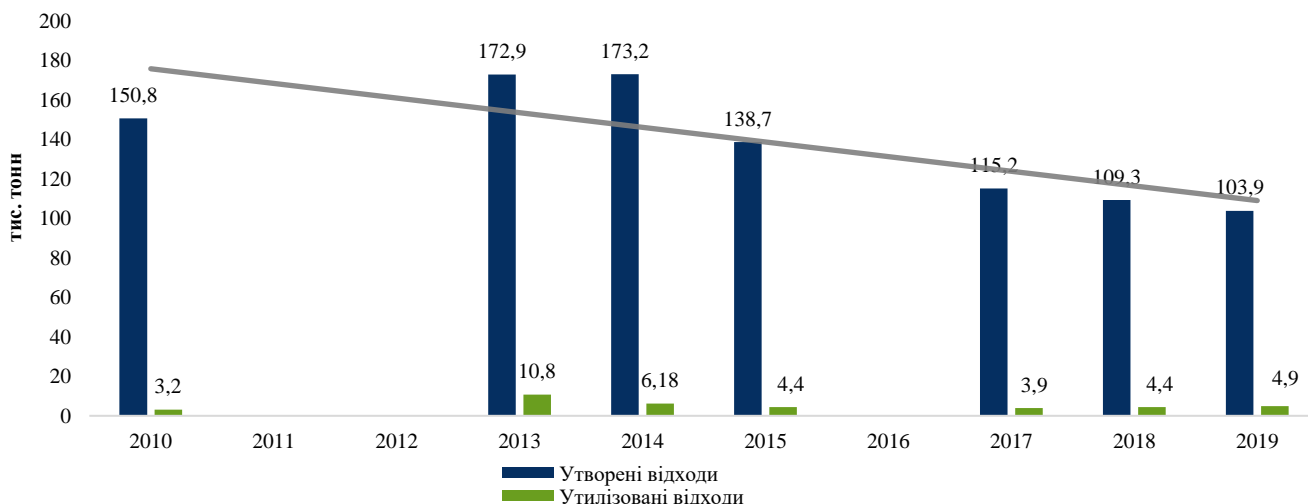

Рис. 3.6. Динаміка утворення та утилізації відходів I-III класів небезпеки в місті Івано-Франківську⁶

Динаміка утворення відходів I-III класів небезпеки представлена на рис. 3.7.

⁶ Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

В результаті діяльності підприємств на території міста Івано-Франківська у 2019 році утворилося 34,5 тон відходів I-III класу небезпеки. Із них: I класу – 2 тони, II класу – 27,9 тон, III класу – 4,6 тон. Як видно з рисунка 3.7, у динаміці утворення відходів I-III класів небезпеки спостерігається тенденція до зниження обсягів утворення зазначених відходів.

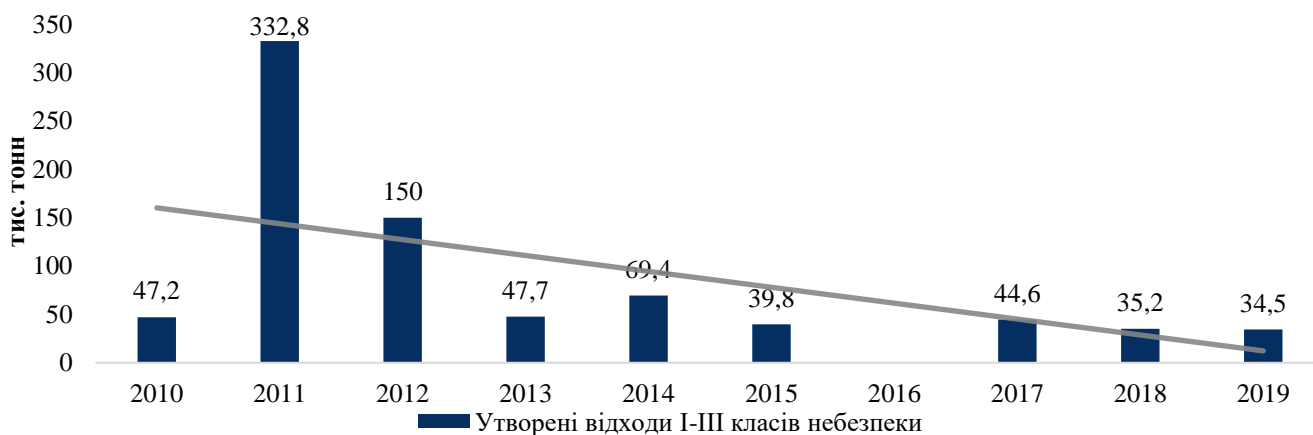
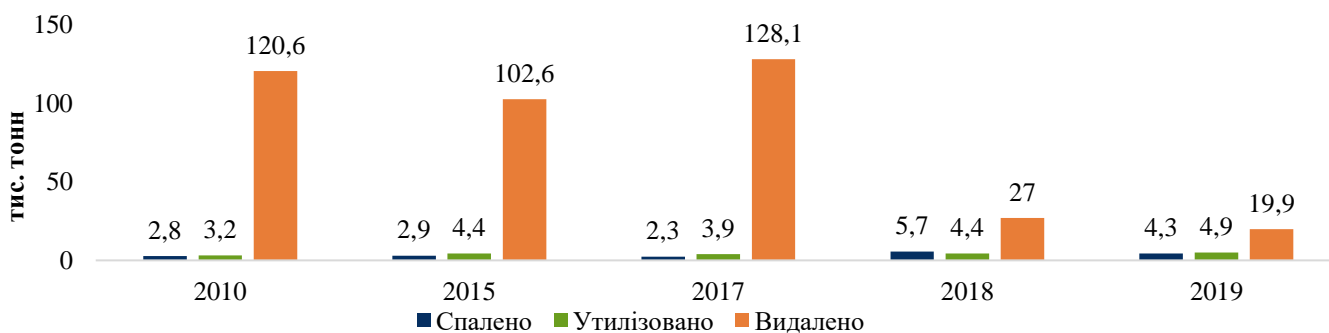

Рис. 3.7. Динаміка утворення відходів I-III класів небезпеки в місті Івано-Франківську⁷

У структурі утворення відходів за категоріями матеріалів домінують такі відходи: осад промислових стоків, побутові та подібні відходи, відходи тваринного походження та змішані харчові відходи, а також деревні відходи (їх частка становить близько 86%).

Впродовж 2019 р. було утилізовано 4,9 тис. т відходів, що складає 4,7% від загальної кількості утворених. Видалено у спеціально відведені місця чи об'єкти 19,9 тис. тон відходів, спалено з метою отримання енергії – 4,3 тис. тон. Динаміка обсягів утилізації, видалення та спалення відходів наведена на рисунку 3.8.

Аналіз офіційних статистичних даних показує, що найбільш традиційним способом поводження з відходами в Івано-Франківській МТГ є їхнє видалення у спеціально відведені місця. Як видно з рисунку 3.3.9, характерним є низький рівень перероблення й утилізації відходів I-IV класів небезпеки та високий показник їх захоронення на полігонах. При захороненні відходів на полігонах та звалищах відбувається процес забруднення ґрунтів фільтраційними стоками звалищ, що призводить до забруднення підземних вод та негативно впливає на здоров'я людей.

⁷ Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Рис. 3.8. Динаміка утилізації, видалення та спалення відходів I-IV класів небезпеки⁸

Зберігання промислових відходів III-IV класів небезпеки здійснюють промислові підприємства:

КП "Івано-Франківськводокотехпром":

а) на мулових картах, розташованих на території Івано-Франківської станції аерації (с. Ямниця), щорічно розміщує по 20,0 тис. тон осаду з очисних споруд (клас небезпеки IV);

б) у шламонакопичувачі (с. Березівка) щорічно розміщує по 3,2 тис. тон осаду від очистки питної води (клас небезпеки IV);

завод "Промприлад" щорічно розміщував на території підприємства у спеціальних контейнерах по 0,15 тон осаду, що містить окиси цинку і заліза з очисних споруд гальванічного виробництва (клас небезпеки III);

ВАТ "Івано-Франківський арматурний завод" щорічно розміщував на своїй території по 0,35 тон осаду з відстійників реагентної очистки (клас небезпеки III).

На кінець 2019 року накопичення відходів I-IV класів небезпеки у місцях видалення становило 455,2 тис. тон, що становить майже 1% від сумарного обсягу накопичених відходів по області. Динаміку обсягів накопичення відходів I-IV класів небезпеки наведено на рисунку 3.9.

У динаміці накопичення відходів до 2017 року спостерігалася тенденція до зростання, проте у 2018 обсяг накопичених відходів різко знизився (майже у 6 разів). У 2019 році обсяг накопичених відходів збільшився на 4,4%, порівняно з попереднім роком.

Рис. 3.9. Динаміка обсягів відходів I-IV класів небезпеки, накопичених в місті Івано-Франківську⁹

На території міста Івано-Франківська збирання твердих побутових відходів (ТПВ) і санітарне очищення міста забезпечують ПрАТ "АТП-0928" та ДП "Автоколони 2222". Роботи із захоронення ТПВ здійснює КП "Полігон ТПВ". На полігоні ТПВ щорічно захоронюється приблизно 490 тис. м³ (130 тис. т) ТПВ. Полігон ТПВ розташований в урочищі Рибне Тисменицького району Івано-Франківської області.

⁸ Джерело: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

⁹ Джерела: Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2016; Довкілля Івано-Франківщини: Статистичний збірник, 2020

Відстань найближчого до полігону ТПВ населеного пункту (село Рибне) становить 3,2 км. Площа полігону – 20,8 га, проєктна потужність – 8,3 млн м³. Експлуатація полігону ТПВ здійснюється з 1992 р. За 2019 рік на полігон прийнято для захоронення 117 тис. тон відходів. За рік на полігоні накопичується приблизно 20 тис. м³ фільтрату, який містить високотоксичні речовини. Площа полігону, в основному, використана, тому полігон потребує розширення, а заповнені робочі карти для складування потребують рекультивації.

У Івано-Франківській МТГ збирання, заготівлю відходів як вторинної сировини здійснюють такі суб'єкти господарювання: КП "Полігон ТПВ" (папір, пластик, скло), ТОВ "ВІЗА-ВТОРМА" (папір, пластик, скло), ПрАТ "АПТ-0928" (папір, пластик, скло), ТзОВ "Прибиральник" (ПЕТ-пляшка).

Отже, для Івано-Франківської МТГ характерним є низький рівень перероблення й утилізації ТПВ та високий показник їх захоронення на полігонах. Загальний обсяг накопичених відходів зростає, але в останні роки темпи зростання зменшилися.

Ймовірний стан поводження з відходами, якщо проєкт ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо проєкт ДДП не буде затверджений, а заходи не будуть реалізовані, стан поводження з відходами на території МТГ більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників.

Розвиток системи поводження з побутовими та промисловими відходами є одним із першочергових завдань органів влади у сфері охорони навколишнього природного середовища. В цій сфері також розроблені програми державного і регіонального рівня; очікується, що їх реалізація забезпечить досягнення екологічних стандартів в сфері поводження з відходами і на місцевому рівні.

Зелені насадження і природоохоронні зони

Загальна площа зелених насаджень на території м. Івано-Франківська – 1140 га. Загальна площа існуючих об'єктів благоустрою зеленого господарства міста (крім парків) становить 161,1 га, з них 29,8 га – зелені насадження вздовж доріг, 131,3 га – зелені насадження на прибудинкових територіях. Площа меж ділянок існуючих об'єктів благоустрою зеленого господарства, винесених в натурі, складає 155,1 га.

Догляд за 43,5 га зелених насаджень (сквери – 14,86 га, вуличні насадження 28,64 га) здійснює ПрАТ "Зелене господарство".

Івано-Франківськ має велику кількість парків і скверів для відпочинку, серед яких: Парк культури та відпочинку ім.Т.Шевченка (в минулому — Парк цесаревої Ельжбети); Парк "Воїнів-Інтернаціоналістів" (в минулому — "Піонерський", вул. Василянок); Парк на Молодіжній (вул. Молодіжна); Меморіальний сквер (в минулому — міський цвинтар, так званий Станіславівський некрополь, вул. Степана Бандери); Сквер Слави (вул. Лепкого); Привокзальний сквер (пл. Привокзальна).

На території Івано-Франківської міської ради розташовано 8 територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальною площею 64,46 га, з них 1 загальнодержавного значення (дендропарк "Дружба") та 7 місцевого значення.

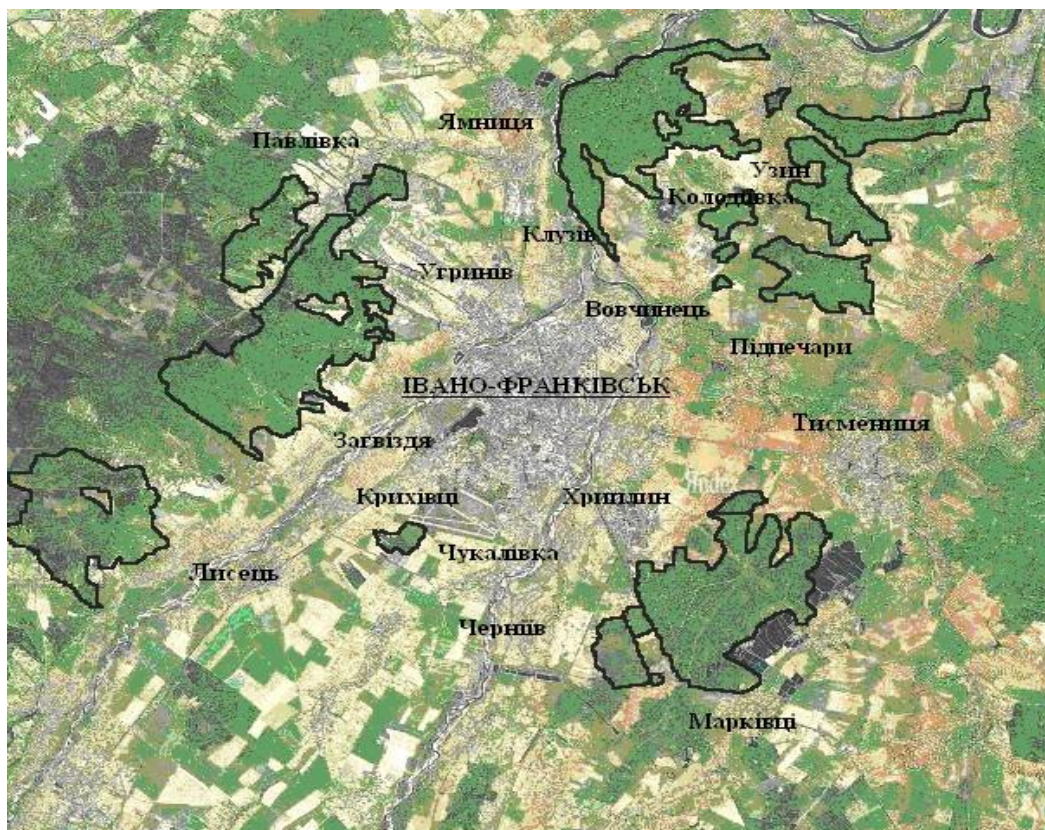
Результати інвентаризації зелених насаджень, проведеної Українським науково-дослідним інститутом гірського лісівництва імені П. С. Пастернака, показують, що дендрофлора міста Івано-Франківська представлена 113 видами і формами деревно-кущових рослин, які відносяться до 61 роду та 29 родин. У структурі зелених насаджень міста домінують представники таких родин: Rosaceae, Betulaceae, Pinaceae, Salicaceae, Cupressaceae, Aceraceae, Fagaceae.

Максимальна площа квітників зосереджена на Вічевому майдані (23%). Квітники є також у сквері А. Міцкевича, на Північному бульварі і на вул. Валовій. Більше половини мають добрий стан, 39% – задовільний, 8% – незадовільний.

У структурі лісових земель приміської зони переважають лісовкриті площі, частка яких становить 95%. Незімкнуті лісові культури і лісові розсадники займають відповідно 1,2% та 0,2% території. Не вкриті лісовою рослинністю землі (лісові галявини і зруби) розміщені на 184 га. 105 га земель лісового фонду зайнято лісовими шляхами, просіками і протипожежними розривами.

Нелісові землі зеленої зони міста утворені сільськогосподарськими угіддями, водними, болотними екосистемами тощо. Загальна площа земель сільськогосподарського використання становить 51 га. У їхній структурі переважають сіножаті (78%), а рілля і багаторічні насадження (сади, ягідники та ін.) становлять відповідно 16 і 6%. Площа, зайнята водними і болотними екосистемами, становить 18,5% нелісових земель міської лісопаркової зони. 135 га лісового фонду постійного користування зайнято трасами, на 7 га розміщені різноманітні садиби і споруди.

Розміщення лісопаркової частини лісів зеленої зони Івано-Франківська є доволі фрагментарним (Рис. 3.10). Основні лісовкриті площі розташовані на північно-західній, північно-східній і південно-східній околицях міста. Практично відсутні комплексні деревні насадження у південно-західному і південному напрямках у районі сіл Крихівці, Чукалівка і Черніїв, а також на східній околиці Івано-Франківська у напрямку до м. Тисмениця.

— межі лісопаркової частини лісів зеленої зони міста

Рис.3.10. Карта-схема розташування приміських лісопаркових насаджень.

Відсутні лісопаркові насадження і на північній периферії Івано-Франківська.

Остання є чи не найбільш екологічно проблемною зоною, що зумовлено як впливом одного з найпотужніших забруднювачів навколишнього природного середовища на Прикарпатті – ПрАТ "Івано-Франківськцемент", розташованого у с.Ямниця, так і надходженням поллютантів із більш віддалених джерел, розміщених у цьому напрямку (зокрема від Бурштинської ТЕС).

Земельні ресурси та ґрунти

Ґрунт - це дуже специфічний компонент біосфери, оскільки він не тільки геохімічно акумулює компоненти забруднень, але й виступає як природний буфер, що контролює міграцію хімічних елементів і сполук в атмосферу, гідросферу й біомасу. Ґрунти в силу своїх природних властивостей здатні накопичувати значні кількості забруднюючих речовин. Відома велика кількість прикладів прямих та опосередкованих антропогенних впливів навколишнього середовища на ґрунти, що сприяють їх забрудненню.

Забруднення ґрунту виявляється в основному у двох формах:

1. Фізичні зміни, пов'язані з різними агентами, що насамперед механічно діють, змінюючи структуру ґрунтів. Вони здатні привести до істотних навантажень на екосистему. Як правило, це ґрунти антропогенного походження, що були піддані значним фізичним навантаженням, тобто сильно змінені ґрунти. Це стосується більшої частини ґрунтів, що виникають на місці поселень або промислових підприємств.

2. Хімічне забруднення, викликане речовинами, що діють у вигляді газів, розчинів або твердих фракцій, не спричиняючи при цьому, принаймні в початковій стадії, змін фізичного характеру. Цей вид забруднення превалює у порівнянні з фізичними змінами.

Мікроелементи, що надходять із різних джерел, надходять в кінцевому підсумку на поверхню ґрунту, і їхня подальша доля залежить від його хімічних і фізичних властивостей. Тривалість перебування забруднюючих компонентів у ґрунтах набагато більша, ніж в інших частинах біосфери. Добре відома глобально-екологічна роль ґрунту як природного фільтра для різного роду техногенних забруднювачів, серед яких особливе місце займають важкі метали.

Основними компонентами – забруднювачами ґрунтів є: ртуть, свинець, марганець, в меншій мірі – мідь, цинк, барій, олово. З точки зору придатності ґрунтів для вирощування сільськогосподарських культур, близько 60% території міста характеризуються як небезпечно за одним або декількома показниками.

Івано-Франківська філія державної установи "Інститут охорони ґрунтів України" здійснює державну політику у сфері збереження, відтворення та охорони родючості ґрунтів, ведення їх державного моніторингу, поліпшення якості сільськогосподарської продукції та сировини в Івано-Франківській області.

Ймовірний стан земельних ресурсів та ґрунту, якщо проєкт ДДП не буде затверджено

У випадку, якщо проєкт ДДП не буде затверджений, а заходи не будуть реалізовані, стан земельних ресурсів на території міста більш ймовірно залишатиметься на рівні сучасних показників

Аналіз захворюваності

У 2020 році загальна та первинна захворюваність населення Івано-Франківської МТГ порівняно з 2019 р. дещо знизилась в розрізі всіх нозологій, окрім пневмоній: 2972 осіб захворіло на пневмонії у 2020 р. проти 747 випадків у 2019 р., що зумовлено ростом числа вірусно-бактеріальних пневмоній на фоні коронавірусної хвороби.

Таблиця 3.3

Основні показники загальної та первинної захворюваності дорослого населення ІФ МТГ у 2019 – 2020 рр. (на 100 тис. дор. нас.)

Нозологія	Загальна захворюваність				Первинна захворюваність			
	2019 рік		2020 рік		2019 рік		2020 рік	
	Абс. ч.	На 100 тис	Абс. ч.	На 100 тис	Абс. ч.	На 100 тис	Абс. ч.	На 100 тис
Анемії	1104	529,3	460	220,0	154	73,8	87	41,7
Дифузний зоб II-III ст.	257	123,2	226	108,4	20	9,6	15	7,2
Тиреотоксикоз	237	113,6	207	99,2	43	20,6	16	7,7
Цукровий діабет	8623	4134,3	8410	4032,2	712	341,4	479	229,7
- в т.ч. інсулінозалежний	432	207,1	443	212,4	3	1,4	8	3,8
Ревматизм	848	406,6	807	386,9	8	3,8	2	1,0
Гіпертонічна хвороба (всі форми)	62039	29744,9	36304	17406,1	3437	1647,9	2778	1331,9

Ішемічна хвороба серця	42677	30461,7	23677	11352,1	2276	1091,2	1329	637,2
- в т.ч. зі стенокардією	8959	4295,4	4728	2266,9	361	173,1	236	113,2
інфаркти міокарду	233	111,7	188	90,1	233	111,7	188	90,1
Цереброваскулярні захворювання	11069	5307,1	7293	3496,7	1598	766,2	1421	681,3
Інсульти	529	253,6	557	267,1	529	253,6	557	267,1
Пневмонії	747	358,2	2972	1424,9	747	358,2	2972	1424,9
Хронічні бронхіти	4557	2184,9	3482	1669,5	187	89,7	106	50,8
Бронх, астма	1066	511,1	681	326,5	53	25,4	56	26,8
Виразкова х-ба шлунку і 12-палої кишки	3157	1513,6	1205	577,7	177	84,9	153	73,4
Цирози печінки	287	137,6	211	101,2	33	15,8	34	16,3
Хронічні гепатити	1654	793,0	844	404,7	126	60,4	80	38,4
Ревматоїдний артрит	488	234,0	432	207,1	20	9,6	20	9,6
Деформуючий остеоартрит	3646	1748,1	2686	1287,8	652	312,6	406	194,7
Хронічний гломеруло-нефрит	116	55,6	116	55,6	6	1,9	6	2,9

Дуже незначно зросла загальна та первинна захворюваність на інсулінозалежний цукровий діабет з 432 вип. у 2019 р. до 443 вип. у 2020р., на інсульти - 557 вип. проти 529 у 2019 р., що на 29 вип. більше.

Геморагічних інсультів зареєстровано 63 вип., це 11,3% від загальної кількості інсультів, проти 77 вип. у 2019 р. (і 14,5% від загального числа інсультів).

Загальна кількість інсультів на ґрунті гіпертонічної хвороби збільшилась з 478 вип. в 2019 році до 510 в 2020 році, проте питома їх вага в загальній структурі інсультів залишається практично незмінною і становить 90,4% проти 91,3% від всіх зареєстрованих інсультів в 2020р.

Звертає на себе увагу зниження кількості інсультів серед населення працездатного віку, яких в 2020 р. зареєстровано 85 (15,2%) вип. проти 110 (20,8%) в 2019 р., що на 25 менше. Це може свідчити про ефективність для пацієнтів гіпотензивної терапії завдяки дії урядової програми "Доступні ліки".

Померло від інсультів у 2020 р. 124 пацієнти, що складає 22.2% від загальної кількості пацієнтів з інсультами проти 110 осіб (20,8%) у 2019 р. Померло 13 осіб від гострих розладів мозкового кровообігу в працездатному віці у 2020 р., що становить 2,3% від загальної кількості інсультів проти 14 (12,7%) у 2019 р.

У 2020 р. захворюваність на інфаркт міокарду знизилась до 191 вип. з 233 у 2019 р., що на 42 вип. менше. Інфарктів міокарду на фоні гіпертонічної хвороби зареєстровано 122, що становить 63,9% проти 144 вип. (61,8%) в 2019р., що пов'язано з карантинними обмеженнями та відсутністю планових прийомів лікарів в амбулаторно-поліклінічних закладах.

Знизилось число померлих від інфаркту міокарду з 27 у 2019 р. до 21 у 2020 р., з них в працездатному віці 4 (2,1%) проти 6 (2,6%) у 2019 році.

На "диспансерному" обліку у лікарів-кардіологів поліклінічних закладів ІФ МТГ під спостереженням у 2020 р. перебувало 2695 осіб зі складною кардіологічною патологією. Більшу частину із них складають пацієнти з перенесеним інфарктом міокарда з елевацією сегмента ST, які спостерігаються кардіологами до 2-х років.

У 2020 р. спостерігалось значне зниження загальної ендокринної захворюваності з 20909 до 15292 вип. (на 100 тис. нас.- 7331,8 проти 10024,9), що на 5617 вип. менше, за рахунок неповної перереєстрації пацієнтів через карантинні обмеження з приводу епідемії коронавірусної інфекції. Значно зменшилась загальна захворюваність населення на дифузний зоб І ст.- 855 вип. проти 1154 вип. у 2019 р., на цукровий діабет - до 8410 вип. проти 8623 вип. у 2019р. Дещо зросла захворюваність на вузловий зоб - до 819 вип. у 2020р. проти 809 у 2019 р., на цукровий діабет І типу - до 493 вип. у 2020 р. проти 432 вип. у 2019 р.

На жаль, збільшилась кількість ускладнень цукрового діабету, зокрема діабетичних нефропатій з 475 вип. у 2019 р. до 520 вип. у 2020р., ретинопатій з 496 вип. у 2019р. до 514 вип. у 2020р., що потребує посиленої роботи сімейних лікарів з групами ризику захворювання на цукровий діабет з метою раннього виявлення та адекватного лікування пацієнтів.

Зменшилась захворюваність на нецукровий діабет на 5 вип.

У 2020 році спостерігається зниження первинної захворюваності на ендокринні хвороби на 596 вип., або на 100 тис. нас. 290,5, що на 26% менше числа виявлення ендокринних захворювань у 2019 році. Також у 2020 році пацієнтів з цукровим діабетом (ЦД) вперше виявлено 479 вип. проти 712 у 2019р. Діабетичне ураження нирок діагностовано у 6,2% хворих на ЦД. Серед ускладнень переважають: ретинопатія сітківки очей - 23,9%, діабетична катаракта - 17,1%, діабетична нефропатія становить 24,2%, тощо.

Зареєстровано 20 пацієнтів з діабетичними гангренами проти 26 в 2019 р., проведено 5 високих ампутацій нижніх кінцівок у хворих на ЦД II типу проти 5 в 2019 році. У зв'язку з карантинном значно погіршилося стаціонарне оздоровлення хворих на ЦД. Всього 203 хворих з ЦД оздоровлено в умовах стаціонару (КНП ЦМКЛ) та денних стаціонарів поліклінік. В основному лікування проводилося в амбулаторних умовах.

Впродовж 2020р. отримували інсулін 1249 хворих, всі забезпечувалися препаратами інсуліну безоплатно (за кошти державного та міського бюджету). Станом на 01.01.2021р. потребує препаратів інсуліну 1140 дорослих хворих на цукровий діабет та 81 дитина у віці 0-18 років.

На інвалідність з приводу ендокринних захворювань у 2020 році вийшло 28 осіб проти 42 у 2019 році, з них з приводу цукрового діабету - 18 осіб проти 25 за 2019 рік.

Медична допомога пацієнтам з нефрологічними захворюваннями надається в КНП "ЦМКЛ" у відділенні гемодіалізу, де розгорнуто 3 діалізні зали на 9 діалізних місць. Відділення працює в цілодобовому режимі в 4 діалізні зміни. У 2020 році проведено 8010 процедур гемодіалізу (ГД) проти 7640 процедур за 2019 рік, що на 370 більше в 2020 р. - за рахунок того, що у 2020р. на ГД поступило 6 нових пацієнтів з термінальною стадією хронічної ниркової недостатності (ХНН). Всього за 2020р. лікувалися методом ГД 85 пацієнтів проти 74 за 2019 р. На 01.01.2021 р. 51 пацієнт продовжує лікування методом програмного ГД.

У 2020 році 8 пацієнтів, які перебували на ГД, померли (13,3%) проти 4 (6,9%) за 2019 рік. Причиною смерті пацієнтів стали у 2 випадках серцево-судинні ускладнення, у 5 - коронавірусна хвороба, 1 пацієнт помер з інших причин.

За 2020 р проліковано 25 пацієнтів з гострою патологією нирок (ГПН), що потребували замісної ниркової терапії, що у порівнянні з 2019р. знизилось на 41,9%,

однак смертність зросла на 5,25%, що можна пояснити важкістю стану пацієнтів на ґрунті поліорганної недостатності в поєднанні з COVID-19.

У 2020 році виявлено хворих з вперше в житті встановленим діагнозом онкологічних (злоякісних) захворювань - 659 проти 784 в 2019 році, що на 125 осіб менше (в області у 2020 році виявлено всього хворих на онкопатологію 3341 проти 3956 у 2019 р.).

Кількість зареєстрованих випадків раку у 2020 р. складає 728 вип. проти 841 вип. у 2019 р. (на 100 тис. нас. – 279,4 проти 326,2 у 2019 р.), що свідчить про недостатнє виявлення онкопатології. При профоглядах виявлено 62 вип. (9,4%) проти 173 вип. (22,1%) за 2019 рік, зменшення виявлення онкопатології при профілактичних оглядах пов'язано з карантинними обмеженнями.

У 2020 році виявлено 136 хворих з 4 ст. раку, проти 120 за 2019 рік, що становить 20,6% від всіх виявлених випадків проти 15,6% за 2019 р. Реєструються високі показники занедбаності раку прямої кишки, ободової кишки, простати та раку сечового міхура, зросла занедбаність раку шийки матки, та раку щитовидної залози. Відсутня в 2020 році занедбаність раку шкіри, губи, тіла матки, що є позитивним.

Смертність на 100 тис. населення від онкопатології у 2020 році склала 142,4 на 100 тис. нас. проти 133,4 за 2019 рік.

Позитивними показниками є зменшення числа онкологічних пацієнтів, які померли до 1 року від часу встановлення діагнозу – 20,5% у 2020 р. проти 21,0% у 2019 р. та зростання числа пацієнтів, які живуть більше 5 років після встановлення діагнозу - 61,9% у 2020 р. проти 59,9% у 2019 р.

Загальна захворюваність на туберкульоз населення Івано-Франківської МТГ у 2020 році склала 57 вип., що становить 27,2 на 100 тис. нас. проти 77 вип. (37,3 на 100 тис. нас.) у 2019 р. Захворюваність на позалегеневий туберкульоз - зареєстровано 6 вип. (10,9%) у 2020 р. проти 8 вип. (14,0%) у 2019 р. Захворюваність на туберкульоз легень за 2020 р. склала 51 випадок, що становить 24,4 на 100 тис. нас. проти 70 вип. за 2019 р., що становить 33,9 на 100 тис. населення.

Захворюваність на деструктивні форми туберкульозу жителів Івано-Франківської МТГ за 2020 року склала 27 вип. (41,2%) проти 21 вип. у 2019 р. (38,6%). Зниження кількості випадків туберкульозу за звітний період, ймовірно, пов'язано з епідемією коронавірусної хвороби та введеними карантинними обмеженнями, що унеможливило проведення планових обстежень груп ризику.

При профілактичних оглядах виявлено 27,3% випадків туберкульозу проти 32,7% в 2019 р. У 2020 році профілактичним флюорографічним оглядам підлягало 96341 ос. За 2020 р. оглянуто 49150 осіб, що становить 51,0%, у порівнянні з 2019р.

У 2020 р. виявлено 1 випадок туберкульозу серед дітей та 1 випадок туберкульозу підлітка.

У разі, якщо зміни проєкт ДДП не буде затверджено, всі передбачені заходи не будуть комплексними, інтегрованими та ефективними, адже інерційний характер розвитку ситуації в економіці та соціальному житті міста сприятиме накопиченню екологічних проблем, серед яких значна амортизація комунального обладнання та незадовільний стан інфраструктури, що можуть нести загрози техногенного характеру. Більш того, може виникнути кумулятивний ефект з проблем, що ускладнить існуючу екологічну ситуацію.

Особливу загрозу становитиме проблема накопичення та утилізації твердих побутових та промислових відходів, підвищиться ризик використання небезпечних технологій утилізації ТПВ та будівництва небезпечних об'єктів та підприємств, викиди яких можуть погіршити якість атмосферного повітря, поверхневих та підземних вод, ґрунтів, а це, в свою чергу, може підвищити ризик виникнення новоутворень і хвороб органів дихання в населення, призвести до зниження біорізноманіття тощо.

3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу

Головною метою Програми є забезпечення сталого розвитку Івано-Франківської МТГ до 2050 року шляхом створення комфортних умов проживання мешканців, підвищення якості наданих послуг, пом'якшення та адаптації до негативних наслідків змін клімату з одночасним зниженням енергозатратності міської інфраструктури та скороченням викидів CO₂.

Вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення, при впровадженні заходів може мати тільки позитивні наслідки. Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми зведені в таблиці.

Таблиця 4.1

Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Програми

Чи може реалізація Програми спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			●	+
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			●	+
3. Погіршення якості атмосферного повітря			●	+
4. Появу джерел неприємних запахів?			●	
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			●	+
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			●	
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			●	
8. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			●	
9. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			●	+
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			●	
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			●	
12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			●	
13. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			●	
14. Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			●	
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			●	
16. Забруднення підземних водоносних горизонтів?			●	
Відходи				

17. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			•	
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			•	
19. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			•	
20. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?			•	
21. Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			•	
Земельні ресурси				
22. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			•	
23. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			•	
24. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
25. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або зміни геологічної структури?			•	
26. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	
27. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями стратегії та цілями місцевих громад?			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
28. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	
29. Зміни у кількості видів рослин або тварин, чисельності або територіальному представництві?			•	
30. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			•	
31. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	
32. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			•	
33. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	
34. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появи естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	
Населення та інфраструктура				
35. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			•	
36. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			•	
37. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?			•	+
38. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?			•	
39. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?			•	
40. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	

Екологічне управління та моніторинг			
41. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•
42. Погіршення екологічного моніторингу?			•
43. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•
44. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•
Інше			
45. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			•
46. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•
47. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			•
48. Суттєве порушення якості природного середовища?			•
49. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•
50. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			•

На основі оцінок, представлених у таблиці 4.1, можна зробити такі висновки щодо ймовірних наслідків для довкілля від реалізації Програми:

Атмосферне повітря – позитивний вплив, а саме: зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами внаслідок виконання заходів Програми;

Водні ресурси – позитивні наслідки, а саме: підвищення надійності роботи каналізаційних мереж, зменшення непродуктивних втрат у водопровідних мережах внаслідок виконання заходів Програми;

Відходи – наслідки відсутні;

Земельні ресурси – наслідки відсутні;

Біорізноманіття – наслідки відсутні;

Рекреаційні зони та культурна спадщина: Програмою не передбачається реалізація завдань, які можуть впливати на рекреаційні зони та культурну спадщину;

Екологічне управління, моніторинг та інше: регулярний моніторинг Програми з використанням відповідних індикаторів дозволяє оцінити ймовірність досягнення запланованих цілей і, при необхідності, вжити корегувальні заходи;

Населення та інфраструктура: передбачувані наслідки реалізації Програми позитивні: поліпшення санітарно-епідеміологічної ситуації на території міста; негативний вплив на стан здоров'я чи захворюваність населення не очікується. При впровадженні заходів Програми, у порівнянні із існуючим станом, очікується позитивний вплив на навколишнє природне середовище, у тому числі на здоров'я населення;

Ймовірні транскордонні наслідки для довкілля. Ймовірність транскордонних наслідків в результаті затвердження та реалізації Програми відсутні.

4. Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема, щодо територій з природоохоронним статусом

Робоча група з розробки CEO Програми економічного і соціального розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади на 2021-2023 рр. у своєму звіті (2021 рік) визначила рейтинг ключових екологічних проблем Івано-Франківської МТГ (табл. 5.1) (https://www.mvk.if.ua/uploads/files/54608_5.pdf).

Таблиця 5.1

Ключові екологічних проблеми

№ за рейтингом	Проблема
1	Забруднення атмосферного повітря викидами автотранспорту
2	Забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств і підприємств житлово-комунального господарства
3	Низький рівень використання альтернативних джерел енергії
4	Незадовільний стан полігону ТПВ
5	Низький рівень утилізації відходів I-IV класів небезпеки
6	Низька свідомість населення щодо поводження з органічними відходами, зокрема, спалювання трави, листя, сухою у домогосподарствах
7	Відсутність підприємств з переробки ТПВ
8	Неконтрольоване поширення інвазійних видів, зокрема, борщівника Сосновського та амброзії полинолистої
9	Фізична зношеність і аварійність водопровідних мереж
10	Низький рівень впровадження енергоефективних технологій
11	Незадовільний технічний і санітарний стан міських озер
12	Висока енергоємність та ресурсоємність виробництва
13	Низький рівень екологічної культури у представників бізнесу та населення
14	Незадовільний стан каналізаційних мереж і насосних станцій
15	Відсутність системного екологічного моніторингу та недостатнє інформування населення про основні показники стану довкілля
16	Слабкі важелі впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження в МТГ

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням місцевих особливостей. Виявлені при його проведенні слабкості, можливості і загрози можуть бути враховані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати SWOT - аналізу екологічної ситуації у Івано-Франківській МТГ наведено в таблиці 5.2.

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Івано-Франківській МТГ

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Близькість розташування міста до Західної Європи 2. Мінімальні ризики для виникнення техногенних і природних катастроф 3. Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами забруднення 4. Відсутність значних перевищень ГДК забруднюючих речовин у повітрі міста 5. Наявність транспортної інфраструктури для Прикарпатського туристичного хабу 6. Активність, креативність громади 7. Налагоджена комунікація між населенням та відкритість влади 8. Багатогалузева економіка 9. Наявна промислова інфраструктура для створення нових виробництв 10. Інвестиційна привабливість міста 11. Розвинута будівельна галузь 12. Розвиток міста у напрямку євроінтеграції 13. Якісне надання адміністративних послуг, в тому числі через ЦНАП 14. Збереження культурно-архітектурної спадщини та національних традицій 15. Високий освітній потенціал (ВНЗ, альтернативна освіта) 16. Надходження значних фінансових ресурсів від "заробітчан" 17. Сприятливі умови для розвитку високотехнологічного виробництва, ІТ галузі 18. Наявність аеропорту 19. Активні громадські організації, у тому числі тих, що працюють в сфері гендерної рівності та екології 20. Сучасний вигляд міста (житлові будинки, дороги, розвиток інфраструктури, парки, сквери) 21. Близькість до туристичної принади України – Карпат 22. Паспортизація міських озер 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відтік трудових ресурсів 2. Дефіцит робітничих кадрів 3. Невідповідність попиту та потреб ринку праці до пропозиції з підготовки фахівців вищими навчальними та професійно-технічними закладами 4. Низький рівень взаємозв'язків наукових закладів з виробництвом 5. Відсутність вільних земельних ділянок для розширення бізнесу та реалізації інвестиційних проєктів 6. Нерегульована забудова міста та зменшення зелених зон 7. Низька активність бізнес-асоціацій 8. Недостатньо розвинута транспортна інфраструктура (паркінги, вело- та пішохідні зони) 9. Зношеність рухомого складу громадського транспорту 10. Недостатнє використання потужностей аеропорту 11. Відсутність дієвої системи роздільного збору, сортування, переробки і утилізації господарсько-побутових відходів 12. Низький рівень переробки та утилізації відходів I-IV класів небезпеки та високий показник їх захоронення на полігонах 13. Відсутність заводу з переробки та сортування ТПВ 14. Низький рівень екологічної свідомості мешканців громади 15. Зношеність підземних комунікацій 16. Недостатня кількість якісних туристичних продуктів для різних цільових груп туристів 17. Зростання рівня криміногенної ситуації в місті, пов'язане із військовими діями на Сході України
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Припинення війни на Сході України 2. Подальша інтеграція в ЄС 3. Подальше впровадження реформ, зокрема, в частині децентралізації влади 4. Чіткий і зрозумілий зовнішньо- політичний курс України 5. Збільшення рівня доступності до міжнародних фінансових ресурсів 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ескалація конфлікту на Сході України 2. Поглиблення міжнародної політичної та економічної кризи, зокрема на території країн ЄС 3. Політична нестабільність в Україні 4. Згортання процесу проведення реформ 5. Невідповідність продукції багатьох українських товаровиробників європейським стан-

<p>6. Відкриття для підприємств України широкого доступу до зовнішніх ринків</p> <p>7. Боротьба з корупцією у владі</p> <p>8. Збільшення міжнародної технічної та кредитної допомоги на прийнятних для України умовах</p> <p>9. Стабілізація курсу гривні, зменшення рівня інфляції, зменшення облікової ставки НБУ, що спричинить зменшення кредитних ставок</p> <p>10. Збільшення надходжень прямих інвестицій в економіку України (сприятливий інвестиційний клімат)</p> <p>11. Модернізація виробничих потужностей на підприємствах, запровадження у виробництво новітніх та енергоощадних технологій (державна підтримка та стимулювання)</p> <p>12. Запровадження використання альтернативних джерел енергії</p> <p>13. Ріст купівельної спроможності населення та загальне покращення рівня життя громадян</p> <p>14. Деретуляція економіки</p> <p>15. Приведення законодавства України до міжнародних норм та стандартів</p> <p>16. Покращення рівня екологічної безпеки</p> <p>17. Покращення демографічної ситуації, повернення населення з-за кордону</p>	<p>дартам, що ускладнює вихід товарів на зовнішні ринки</p> <p>6. Наявність корупції у владі</p> <p>7. Скорочення міжнародної технічної та кредитної допомоги Україні</p> <p>8. Ріст інфляції, нестабільність національної валюти, високі кредитні ставки</p> <p>9. Скорочення притоку прямих іноземних інвестицій в економіку України</p> <p>10. Збільшення рівня податків</p> <p>11. Неможливість модернізувати виробничі потужності на підприємствах через відсутність ресурсів</p> <p>14. Зниження рівня купівельної спроможності та погіршення рівня життя громадян</p> <p>15. Монополізація економіки</p> <p>16. Зростання вартості енергоресурсів</p> <p>17. Погіршення демографічної ситуації, подальше "старіння" населення</p> <p>18. Скорочення трудових ресурсів через виїзд людей за кордон</p> <p>19. Негативний вплив пандемії COVID-19 на соціально-економічний розвиток Івано-Франківської МТГ</p>
--	---

5. Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування

Відповідно до Указу Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року" від 30.09.2019 року № 722/2019 має бути забезпечено дотримання Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, які узгоджені з глобальними цілями сталого розвитку до 2030 року, проголошеними резолюцією Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1, зокрема:

- ціль 3 – забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх у будь-якому віці;
- ціль 6 – забезпечення доступності та сталого управління водними ресурсами та санітарією;
- ціль 11 – забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст, інших населених пунктів;
- ціль 13 – вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками;
- ціль 15 – захист та відновлення екосистем суші та сприяння їх раціональному використанню, раціональне лісокористування, боротьба з опустелюванням, припинення і повернення назад (розвертання) процесу деградації земель та зупинка процесу втрати біорізноманіття.

Зобов'язання та заходи у сфері охорони довкілля, сталого використання природних ресурсів визначені наступними документами регіонального та загальнодержавного рівня, а також міжнародними угодами, Стороною яких є Україна, зокрема:

на регіональному рівні:

- Про регіональну цільову програму енергозбереження для населення Івано-Франківської області на 2021 рік, затверджену рішенням Івано-Франківської обласної ради від 23.12.2020. № 31-2/2020.

на загальнодержавному рівні:

- Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням (розпорядження Кабінету Міністрів України від 30.03.2016 № 271-р; постановою Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 № 1065, термін виконання заходів НПД продовжено до 2025 року);

- План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року (розпорядження Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 932-р).

на міжнародному рівні:

- Директива № 2003/4/ЄС про доступ громадськості до екологічної інформації та про скасування Директиви № 90/313/ЄС;

- Директива № 2003/35/ЄС про забезпечення участі громадськості у підготовці окремих планів та програм, що стосуються навколишнього природного середовища;

- Директива № 2003/87/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 13 жовтня 2003 року про встановлення схеми торгівлі викидами парникових газів у рамках Співтовариства та внесення змін і доповнень до Директиви Ради 96/61/ЄС із змінами і доповненнями, внесеними Директивою 2004/101/ЄС;

- Директива № 2008/50/ЄС про якість атмосферного повітря та чистіше повітря для Європи;

- Рамкова директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008р. "Про відходи та скасування деяких Директив";

- Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року "Про захоронення відходів";

- Директива № 98/83/ЄС про якість води, призначеної для споживання людиною, зі змінами і доповненнями, внесеними Регламентом (ЄС) № 1882/2003 і Регламентом (ЄС) 596/2009;

- Директива № 2010/75/ЄС про промислові викиди;

- Конвенція про біологічне різноманіття, підписана від імені України 11 червня 1992 року у м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) і ратифікована Верховною радою України 29 листопада 1994 року;

- Конвенція про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення, головним чином, як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, м. Рамсар, Іран, 1971 рік).

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України Законом від 01.07.2015 за № 562-VIII, та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року" від 28.02.2019 № 2697-VIII.

В цьому законі СЕО згадується в контексті засад державної екологічної політики, інструментів її реалізації та показників ефективності такої політики.

Зокрема, одним з показників оцінки реалізації державної екологічної політики є показник 29 "Державні та місцеві плани та програми, щодо яких проведено стратегічну екологічну оцінку – відсотків загальної кількості", які очікується на рівні 100 відсотків.

Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385, та план заходів на 2018-2020 роки з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 12.09.2018 № 733, що визначає цілі державної регіональної політики та основні завдання центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, спрямовані на досягнення зазначених цілей, а також передбачає узгодженість державної регіональної політики з іншими державними політиками, які спрямовані на територіальний розвиток.

Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 05.08.2020 № 695 та передбачає запровадження нових підходів до державної регіональної політики у новому плановому періоді, а саме: перехід до територіально спрямованої політики розвитку на основі стимулювання використання власного потенціалу територій, надання підтримки окремим територіям, що характеризуються особливими проблемами соціально-економічного розвитку, високим історико-культурним потенціалом, екологічними умовами та потребами охорони навколишнього природного середовища.

Засади екологічної політики України визначені Законом України "Про основні засади (Стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року" (ухвалено Верховною Радою України 21 грудня 2010 року). В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії. Зокрема, одним із показників цілі 4 Стратегії "Інтеграція екологічної політики та вдосконалення системи інтегрованого екологічного управління" є показник "Частка державних, галузевих, регіональних та місцевих програм розвитку, які пройшли стратегічну екологічну оцінку – відсотків"

Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку прийнятий Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Відповідно до нього в Україні впроваджується механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, містобудівна документація, тощо, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018 №296 затверджені методичні рекомендації з стратегічної екологічної оцінки, які рекомендовані для використання центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, спеціалістами і науковцями, залученими до консультацій, а також представниками громадськості, які будуть брати участь у стратегічній екологічній оцінці.

Відповідно до Постанови КМУ від 23 січня 2019 р. № 45, до ряду Постанов Кабінету Міністрів України було внесено зміни, які зумовлюють застосування стратегічної екологічної оцінки для документів державного планування, зокрема до генеральних планів території та можливості фінансування процедури СЕО з фондів місцевих бюджетів.

6. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних

Наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – це будь-які ймовірні наслідки реалізації завдань Програми для біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Під кумулятивним впливом розуміється сукупність впливів від реалізації планованої діяльності та інших, що існують або плануються в найближчому майбутньому, видів антропогенної діяльності, які можуть призвести до значних негативних або позитивних впливів на навколишнє середовище або соціально-економічні умови.

В процесі стратегічної екологічної оцінки був здійснений аналіз впливу реалізації рішень проєкту Програми як на окремі компоненти навколишнього природного середовища, так і сукупний вплив на природні процеси та комплекси. Значного негативного впливу під час планованої діяльності на довкілля та здоров'я населення не передбачається.

Серед ключових наслідків реалізації документа державного планування, а також з огляду на нетривалий період реалізації проєкту ДДП (2021-2030 роки), доцільно виділити:

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації Програми передбачається впровадження заходів реконструкції, ремонту, термомодернізації, що має призвести до зниження викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря та покращення його стану.

Вплив на водні ресурси. Програма передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до покращення стану водних ресурсів на території міста.

Відходи. Програма не передбачає заходів щодо поводження з відходами.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації Програми не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В Програмі не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття.

На території Івано-Франківської МТГ є 1 об'єкт природно-заповідного фонду державного і 7 - місцевого значення. Території та об'єкти Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя міжнародного значення відсутні.

Вплив на клімат. Погіршення клімату і мікроклімату в результаті реалізації Програми не очікується, оскільки відсутні причини, які призводять до їх зміни. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів планованої діяльності на навколишнє середовище, також відсутні.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація Програми не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Вплив на населення та інфраструктуру. Програма не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення регіону. Більше того, внаслідок виконання передбачених заходів має знизитися рівень захворюваності населення міста.

Екологічне управління, моніторинг. Програма не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація Програми призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, є незначною.

Синергічний вплив. Сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту, відсутні.

Коротко-, середньо- та довгострокові (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років) наслідки – негативні наслідки коротко-, середньо- та довгострокові від реалізації Програми відсутні.

Негативні наслідки постійного і тимчасового характеру від реалізації заходів Програми відсутні. Позитивні наслідки зазначені вище окремо для компонентів навколишнього, соціального та культурного середовища МТГ.

Транскордонний вплив. Транскордонний вплив під час реалізації положень Програми відсутній.

Таким чином, реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох оперативних завдань Програми має призвести до покращення екологічної та соціальної ситуації в місті.

Затвердження Програми, зважаючи на комплексність рішень, що зумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової, а також наукових досліджень у цій галузі у короткостроковий період (1-3 роки), буде мати незначний вплив на стан довкілля, викликаний існуючими незмінними факторами.

Реалізація положень Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

7. Заходи, яких передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування

Головною метою Програми є забезпечення сталого розвитку міста до 2030 року шляхом створення комфортних умов проживання мешканців, підвищення якості наданих послуг, пом'якшення та адаптації до негативних наслідків змін клімату з одночасним зниженням енергозатратності міської інфраструктури та скороченням викидів CO₂.

Виконання передбачених Програмою природоохоронних заходів можливе лише за умови сприяння їх реалізації з боку органів місцевого самоврядування, керівників підприємств, установ і організацій, громадських організацій та населення міста.

Основними шляхами розв'язання проблемних питань екологічного спрямування у громаді є комплекс природоохоронних заходів, які здійснюватимуться у соціально-економічній та культурній сферах. Ці заходи пов'язані зі зменшенням шкідливого впливу на навколишнє природне середовище, забезпеченням раціонального використання природних ресурсів і базуються на прийнятті екологічно обґрунтованих управлінських рішень з урахуванням позиції громадськості.

Пріоритетним є вирішення наступних проблем:

Забруднення атмосферного повітря

Для розв'язання проблеми необхідно забезпечити:

- збільшення парку громадського транспорту (тролейбусів, автобусів), які працюють на газі та електроприводі, будівництво та реконструкція троллейбусних ліній;
- розширення мережі автомобільних доріг з поліпшеним покриттям;
- здійснення повітроохоронних заходів на підприємствах, які забруднюють атмосферне повітря;
- раціональну організацію транспортних потоків у місті у відповідності до Комплексної схеми організації дорожнього руху.

Водопостачання та водовідведення

Для розв'язання проблеми необхідно забезпечити:

- заміну застарілого технологічного обладнання на енергоощадне на водопровідних, підвищувальних насосних станціях, водозаборі, каналізаційних насосних станціях і очисних спорудах, проведення необхідних ремонтних робіт на спорудах та мережах водопостачання і водовідведення, автоматизацію роботи насосних станцій;
- створення інформаційно-розрахункового комплексу інженерних мереж водопостачання та водовідведення.

Для забезпечення сталого розвитку міської громади необхідним є удосконалення системи управління та формування всіх видів інфраструктури у місті в галузі енергозбереження, енергоефективності та альтернативної енергетики, охорони навколишнього природного середовища:

- підвищення енергоефективності будівель бюджетної сфери, обладнання комунальних підприємств, зовнішнього освітлення, будівель і виробничих об'єктів третинного сектора, пасажирського і комунального транспорту, розширення використання гібридних та електромобілів, велотранспорту, впровадження енергоефективних та енергоощадних заходів у житлових будівлях, підвищення частки використання відновлюваних джерел енергії;

- зменшення негативного техногенного впливу на атмосферне повітря, водні ресурси, їх захист та раціональне використання;

- захист природно-ресурсного і соціально-демографічного потенціалів від деградації;

- забезпечення випереджувального розвитку нових знань у галузі енергозбереження, енергоефективності та альтернативної енергетики, екології, зміна світоглядних принципів розвитку суспільства;

- розробка пропозицій щодо прийняття нових нормативно-правових актів з питань: раціонального використання енергоресурсів, переходу від використання викопних до відновлюваних джерел енергії, охорони довкілля.

Виконання заходів, передбачених Програмою, матиме позитивний вплив на всі складові довкілля, зокрема, дозволить:

- покращити стан атмосферного повітря та створити умови щодо подолання негативних наслідків змін клімату;

- поліпшити навколишнє природне середовище, умови життєдіяльності населення та стан його здоров'я;

- зменшити непродуктивні втрати та покращити якісний стан води (шляхом реконструкції міських водопровідних мереж);

- розвинути свідоме ставлення громадян до використання енергоресурсів та екології.

---

8. Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)

Під час підготовки звіту про стратегічну екологічну оцінку визначено доцільність і прийнятність планованої діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки довкілля, а також оцінено вплив на навколишнє середовище, прогноз цього впливу, виходячи із особливостей планованої діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

У контексті стратегічної екологічної оцінки Програми були розглянуті два сценарії розвитку:

- оптимістичний, якої демонструє позитивну динаміку, яка можлива за умови успішної реалізації Програми;

- гіпотетичний "нульовий", за яким не розробляється і не затверджується Програма, за яким більшість зовнішніх загроз і багато внутрішніх проблем з високою ймовірністю погіршать існуючу екологічну ситуацію.

Програма побудована на засадах збалансованого (сталого) розвитку, а тому не потребує альтернативних варіантів розвитку. Якщо в якості альтернативи розглядати "нульовий сценарій", тобто опис, прогнозування та оцінку ситуації у випадку незатвердження Програми, то реалізація такої альтернативи не дасть змоги збільшити позитивні впливи на довкілля і здоров'я населення, які мають бути наслідком виконання заходів Програми, і не забезпечить поступу у досягненні збалансованого (сталого) розвитку Івано-Франківської МТГ.

Напрями розвитку включають природоохоронну складову й спрямовані на забезпечення цілей забезпечення високого рівня охорони і зменшення впливів на довкілля.

За результатами аналізу визначено, що в рамках гіпотетичного сценарію подальший сталий розвиток міста є дещо ускладненим і цей сценарій призводить до погіршення екологічної ситуації в межах міста, продовження подальшого неефективного використання природних ресурсів.

Результати проведення цільового аналізу планованих завдань щодо їх відповідності цілям охорони довкілля, визначених на місцевому, регіональному та національному рівнях, виявили необхідність прийняття Програми.

В інтересах ефективного та сталого розвитку міста, підвищення якості життя населення найсприятливішим варіантом буде затвердження запропонованої Програми.

У ході виконання СЕО Робоча група зіткнулася з рядом проблем, які суттєво ускладнюють більш повне і глибоке здійснення СЕО для Програми, зокрема:

1. Недостатність джерел і аналізу інформації. Інформація щодо проблем, які виникають у сфері охорони довкілля та охорони здоров'я, характеризується такими основними структурними компонентами: вплив на клімат; атмосферне повітря; водні ресурси в усіх їх видах; земельні ресурси та ґрунти; біорізноманіття (рослинний і тваринний світ, лісові ресурси, об'єкти і території ПЗФ); відходи (ТПВ, відходи промислового виробництва, небезпечні, токсичні і медичні відходи, радіоактивні відходи, відходи сільськогосподарського виробництва тощо); промислові і комунальні стоки; охорона здоров'я і медицина загалом.

Державна служба статистики України не структурує і не аналізує достатньо глибоко і повно перелічені вище компоненти сфери охорони довкілля та природокористування для планування на регіональному та місцевому рівнях. Значна частина інформації збирається методом вибіркового обстеження, що знижує її точність.

2. Відсутність досвіду і практики організації ефективного і комплексного моніторингу стану довкілля на регіональному та місцевому рівні, системи реагування на його результати.

9. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що Програма відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів Програми не справить значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, повинні відслідковуватися під час реалізації Програми, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Результати моніторингу мають бути доступними для органів влади та громадськості. Згідно з розділом 5 статті 17 Закону України "Про стратегічну екологічну оцінку" замовник здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля.

Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа (Програми) для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, один раз на рік оприлюднює його результати на своєму офіційному веб-сайті у мережі Інтернет та у разі виявлення непередбачених звітом про СЕО негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, вживає заходів щодо їх усунення.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дає можливість отримати інформацію про реалізацію Програми;
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами виконавчої влади;
- перевірки того, чи Програма виконується відповідно до ухваленого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

При здійсненні моніторингу основну увагу належить приділяти заходам, передбаченим в сфері охорони довкілля для досягнення стійкості природного середовища до антропогенних навантажень та забезпечення сприятливих санітарно-гігієнічних умов життєдіяльності населення:

- стан виконання заходів Програми шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів оцінки результативності виконання завдань і їх прогнозних значень;
- обсяг фінансування заходів з охорони навколишнього природного середовища;
- обсяги коштів міжнародної технічної допомоги, кредитів, інвестиційних ресурсів фінансових установ, спрямованих на заходи з охорони навколишнього природного середовища, залучених громадою.

У сфері охорони повітряного басейну необхідно перевіряти:

- виконання технологічних та санітарно-технічних заходів (впровадження нових мало- та безвідходних технологій на промислових підприємствах, модернізація існуючих об'єктів теплопостачання, впровадження теплових установок сучасного типу з використанням відновлюваних джерел енергії, тощо);

- зменшення / збільшення обсягів викидів шкідливих речовин в атмосферне повітря стаціонарними та пересувними джерелами забруднення.

Контроль за охороною водних ресурсів включає нагляд за відведенням та очищенням поверхневих стічних вод з території міста, за виконанням технологічних та технічних заходів на комунальних та промислових об'єктах.

Ефективність роботи систем водопостачання та каналізації (в тому числі зливової) визначається за результатами лабораторних досліджень якості питної води та води водних об'єктів у пунктах водокористування населення за хімічними та бактеріологічними показниками.

Спеціалізовані лабораторії органів санітарно-гігієнічного контролю повинні вести облік найбільш потужних джерел шуму, вібрації та електромагнітного випромінювання на території міста.

Впливи виконання документа державного планування на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, можуть бути виявлені в результаті моніторингу реалізації проектних рішень документу державного планування, які мають прямі наслідки на стан навколишнього середовища, умови життєдіяльності та здоров'я населення.

Моніторинг даних впливів можливо здійснювати за наступними показниками:

- розвиток мереж та споруд системи централізованого водопостачання, км/рік; споруд/рік;

- розвиток мереж та споруд системи дощової каналізації, км/рік; споруд/рік;

- обсяг викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел викидів, тон/рік;

- реконструкція та будівництво вулично-дорожньої мережі міста, км/рік;

- кількість проб стану атмосферного повітря середньодобової та максимальної разової концентрації забруднюючих речовин у повітрі з перевищенням відповідних ГДК, % від загальної кількості проб/день, проб/місяць, проб/рік;

- кількість проб якості питної води з централізованих джерел водопостачання, що не відповідають встановленим санітарним нормам, % від загальної кількості проб/день, проб/місяць, проб/рік;

- кількість випадків захворюваності дитячого та дорослого населення на захворюваннях органів дихання, кількість випадків/рік.

Для підвищення якості оцінки антропогенного впливу території на навколишнє природне середовище та здоров'я населення, прогнозування стану екосистем та досягнення їх екологічної рівноваги необхідно щорічно проводити поглиблений аналіз лабораторних досліджень стану атмосферного повітря, водних

ресурсів. Для цього доцільним є налагодження системи моніторингу навколишнього природного середовища (повітряний та водний басейни, фізичні фактори впливу) з організацією стаціонарних постів та пунктів контролю в межах житлової та промислової зон, а саме:

- розміщення стаціонарних постів спостереження за станом атмосферного повітря на ділянках вулиць з найбільшою інтенсивністю транспортних потоків;

У разі виявлення систематичних відхилень від гігієнічних нормативів складових довкілля необхідно здійснювати аналіз захворюваності населення міста з метою виявлення негативного впливу факторів навколишнього середовища на здоров'я населення, використовуючи в тому числі статистичні дані. Для цього необхідно доповнити дані статистичної звітності у сфері навколишнього середовища.

Здійснення моніторингу впливів виконання Програми на довкілля, у тому числі на здоров'я населення, за визначеними показниками з веденням щорічної звітності дасть можливість своєчасно виявляти недоліки і порушення, що негативно впливають на комфортність проживання населення, і обґрунтувати необхідні заходи щодо їх усунення, а також проводити інформування населення міста про стан реалізації Програми, поточні ускладнення та прогностичні терміни їх усунення.

Здійснення моніторингу покладається на Івано-Франківську міську раду, яка має здійснювати загальну координацію, методичне та інформаційне забезпечення процесу моніторингу, а також підготовку узагальненого звіту про результати моніторингу Програми.

Результати моніторингу є публічними.

Моніторинг базується на розгляді обмеженої кількості відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі досягнення запланованих результатів.

Перелік екологічних індикаторів наведений у таблиці 10.1.

Таблиця 10.1

Перелік екологічних індикаторів для здійснення моніторингу наслідків виконання Програми

№	Індикатор
Забруднення повітря	
1	Викиди найпоширеніших забруднюючих речовин (оксид вуглецю, пил, діоксиди азоту та сірки) в атмосферне повітря
2	Індекс забруднення атмосфери (у тому числі за результатами ліхеноіндикаційного дослідження)
Водні ресурси	
3	Обсяги забору та використання свіжої води
4	Обсяги скидання зворотних вод у водні об'єкти
5	Обсяги скидання очищених і недостатньо очищених зворотних вод у водні об'єкти

Енергетика	
7	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності
	Споживання енергоресурсів населенням на 1 тис. мешканців
Здоров'я населення	
12	Кількість новоутворень у жителів міста

Також доречно розширити кількість екологічних індикаторів, додавши такі:

- частка енергії, виробленої з відновлювальних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії, %;
- частка електротранспорту у внутрішньому сполученні, %;
- частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів, %;
- скорочення/збільшення викидів в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел, т на рік;
- показники якості атмосферного повітря;
- зменшення обсягів використання свіжої води для виробничих потреб;
- підвищення рівня інформування громадян про стан навколишнього середовища;
- скорочення обсягу викидів CO₂;
- питомий обсяг енергоспоживання мережі освітлення;
- потреба в тепловій енергії на опалення будівель бюджетної сфери;
- заміщення природного газу на тепlopостачання за рахунок місцевих відновлювальних (альтернативних) джерел енергії;
- протяжність побудованих та реконструйованих тротуарів та велодоріжок;
- загальна захворюваність населення МТГ;
- залучені інвестиції у рамках екоорієнтованих міжнародних проєктів з енергозбереження та підвищення енергоефективності, що реалізуються на території ТГ.

10. Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)

Враховуючи географічне місце розташування Івано-Франківської МТГ на значній відстані від межі сусідніх держав, ймовірні транскордонні наслідки на довкілля та здоров'я населення відсутні.

11. Резюме інформації нетехнічного характеру, розраховане на широку аудиторію

Завдання та заходи Програми розроблені з урахуванням завдань та заходів у відповідних галузях і сферах діяльності, заходів міських цільових програм розвитку, затверджених міською радою. Заходи мають адресне спрямування з визначенням відповідальних виконавців, термінів реалізації, джерел та обсягів фінансування.

Основні зобов'язання у сфері охорони довкілля Івано-Франківської МТГ визначаються законами України "Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року", "Про охорону навколишнього природного середовища", "Про охорону атмосферного повітря", "Про стратегічну екологічну оцінку", "Про оцінку впливу на довкілля", "Про відходи", "Про інвестиційну діяльність", Водним кодексом України, Указом Президента України "Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року".

Цілі та завдання Програми спрямовані на реалізацію цілей та завдань, визначених Стратегією розвитку Івано-Франківської області на 2021-2027 роки і Стратегією розвитку Івано-Франківської міської об'єднаної територіальної громади на період до 2028 року, та орієнтовані на реалізацію інноваційного сценарію. Програма побудована на засадах збалансованого (сталого) розвитку, а тому не потребує альтернативних варіантів розвитку. Якщо в якості альтернативи розглядати "нульовий сценарій", тобто опис, прогнозування та оцінку ситуації у випадку незатвердження Програми, то реалізація такої альтернативи не дасть змоги збільшити позитивні впливи на довкілля і здоров'я населення, які мають бути наслідком виконання заходів Програми, і не забезпечить поступу у досягненні збалансованого (сталого) розвитку Івано- Франківської міської ТГ.

“Програма сталого енергетичного розвитку Івано-Франківської міської територіальної громади до 2030 року” спрямована на забезпечення сталого розвитку міста до 2050 року шляхом створення комфортних умов проживання мешканців, підвищення якості наданих послуг, пом'якшення та адаптації до негативних наслідків змін клімату, з одночасним зниженням енергозатратності міської інфраструктури та скороченням викидів CO₂.

Загалом, реалізація Програми за умови врахування рекомендацій СЕО, має позитивно вплинути на якість атмосферного повітря та клімат і якість водних ресурсів.

Реалізація Програми має призвести до покращення стану здоров'я та підвищення рівня безпеки населення.

Виконання заходів Програми не загрожує територіям з природоохоронним статусом, які є найбільш чутливими елементами територіальних екосистем. Заходи Програми не суперечать міжнародним угодам, державним програмам та планам, а навпаки, спрямовані на їх безумовне дотримання та виконання. Розроб-

лення Програми проведено з урахуванням ймовірних впливів на довкілля та з метою їх мінімізації. Впливи на довкілля, що будуть виникати при проведенні заходів, не будуть перевищувати нормативно допустимих рівнів, що забезпечуватиметься застосуванням сучасних технічних рішень та проходження процедури оцінки впливу на довкілля (ОВД) на місцевих рівнях, за потреби.

Система запропонованих у Програмі показників включає екологічні показники та показники здоров'я населення. З метою врахування індикаторів, зазначених у національній доповіді "Цілі сталого розвитку: Україна", кількість екологічних індикаторів доцільно розширити.

Програма визначає сукупність взаємоузгоджених завдань і заходів, що будуть реалізуватися місцевими органами виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями, щодо вирішення нагальних проблем та досягнення стратегічних цілей розвитку міста у 2021-2030 рр.

З метою забезпечення цілісності системи планування регіонального розвитку проєкт Програми враховує положення програмних документів, які діють на державному та регіональному рівнях, екосистемний підхід та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління, врахування екологічної складової під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Реалізація Програми не має супроводжуватися появою нових негативних наслідків для довкілля. Разом з тим, реалізація багатьох оперативних завдань Програми має призвести до покращення екологічної ситуації в місті.

Затвердження Програми, зважаючи на комплексність рішень, що обумовлюється необхідністю збалансованого розвитку екологічної складової, а також наукові дослідження у цій галузі у короткостроковий період (1-3 роки) будуть мати незначний вплив на стан довкілля, який буде зумовлений впливом існуючих незмінних факторів.

Реалізація положень Програми буде мати позитивний вплив на рівень здоров'я населення, тобто сприятиме зниженню рівня захворюваності населення, що є важливим індикатором регіонального розвитку на середньостроковий та довгостроковий період. У разі продовження розпочатої роботи вплив не буде відрізнятися від короткострокового.

У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як позитивний, оскільки, як зазначалося вище, буде зумовлений виконанням заходів, спрямованих на поліпшення стану атмосферного повітря за рахунок зменшення кількості викидів.